

szárakat tüntet elő, melyeknek csigavonal módjára kanyarodó öbleiben egy-egy nagyobb virágot találunk. A kosár peremének kiemelkedő gyűrűje fölött hullámvonalasan haladó levélpárta foglal helyet, melynek alsó hajlásaiban mindenütt egy-egy hármás levélke ül. A fedeles kupa 1680-ról lévén datálva, a szakirodalomban idáig ismert Hann-féle művek között a legidősebb, chronológiai sorrend tekintetében tehát Hann-nak most már 19 darabra rugó alkotásai közül a legelső.\* A két zalatnai ötvösmű bizonyoságot tesz arról, hogy Hann Sebestyén 1680-ban, vagyis mesterré lételének ötödik esztendejében, még mérsékelt domborulatban emelte ki a domborműveket s csak később vált a reliefeknek tulzott mértékben való kidomborítása sajátos technikájává, a mint azt a Sába királynéját Salamon előtt, a triumphátor diadalmenetét stb. ábrázoló későbbi alkotásain látjuk. A két zalatnai tárgy meglep részleteinek finomságával; a trébelés művészi kivitelű, nem keresi a túlzást, de kellő összhangban van a többi elemmel és azzal egyetemben hoz létre æstetikailag szépet. Bizvást mondhatjuk, hogy Hann Sebestyén eme két munkája a xvii. századvégi magyarkorú ötvösség két legszebb alkotása s mintegy utóhangja a régi magyar ötvösség egykori dicsőségének. Nyomunban — sajnos — már csak hanyatlás lép, melyet a multak tradíciói itt sem birtak megakadályozni.

*Mihalik József.*

II. VÁSÁRHELYI GÉZA KÉT RÉGI EMLÉKMARADVÁNYRÓL BUDA VIDÉKÉN. A cultura terjedése nem kedvez a régészeti emlékek fennmaradásának, legkevésbé a főváros környékén, hol már a régibb idő óta nagyobb tömegben együtt lakó népesség által a művelés alá kerülő föld értéke emelkedvén, a rajta levő emlékek a szántó ekéjének útjába állván, ezek elpusztítására vezettek. Két régi maradványra óhajtom szaktudósaink és az érdeklődő nagyközönség figyelmét felhívni, melyek megérdemlik, hogy velök tudósaink tüzetesebben foglalkozzanak és szakértőleg megvizsgálják. Egyik Buda vidékének kies nyaralóhelyén Török-Bálinton, a régi Torbágyon van, melyre a mult tavasszal a község jegyzője Győri Sándor úr tett figyelmessé. Ez emberi kéz által emelt nagyobb terjedelmű halom, mely az uradalom tulajdonosa, Reiter Ferencz úr birtokán, a falutól mintegy negyed óra távolságra észak felől, egy az újabb időben kiirtott erdő területén, jelenleg szántóföldek között áll. Két

\* *Sebastian Hann* eddig ismert művei a következők: 1. Fedeles kupa, 1682-ből, Salamon ítélete és Sába királynéja jeleneteivel. A nagyszzebeni ev. presbyterium tulajdona. — 2. Fedeles kupa 1684-ből, Salamon ítélete és imperátor diadalmenetével, Barcsay Kálmán tulajdona. — 3. Ugyanaz, Nagy Lajos tulajdona. — 4. Fedeles kupa, a M. N. Muzeum tulajdona. — 5. Két darab gyertyatartó 1691-ből, a nagyszzebeni ev. presbyterium tulajdona. — 6. Fedeles kupa, Anchises, Hercules és Servius Tullius jeleneteivel, Lüdecke Ernő tulajdona. — 7. Fedeles kupa, bibliai jelenetekkel. A dévai ev. ref. templom tulajdona. — 8. Csésze, Sába királynéja Salamon előtt, gróf Bánffy Gy. tulajdona. — 9. Csésze, a leánya emlőjét szopó rab jelenetével. A Bruckenthal-Muzeumban. — 10. Fedeles csésze, Krisztus utolsó vacsorája jelenetével, a nagyszzebeni ev. presbyterium tulajdona. — 11. Ékszertartó csésze, Justitia, Fides Spes, Fortitudo, Innocentia és Charitas alakjaival, gróf Haller Fanny tulajdona. — 12. Plaque. Sába királynője Salamon előtt jelenetével, gróf Zichy Ferencz tulajdona. — 13. Talpas pohár, három génusz-fejjel, Schul Henrikné tulajdona. — 14. Fedeles kupa, Schul Henrikne tulajdona. — 15. Gyömbértartó, gróf Bánffy Gy. tulajdona. — 16. Cassette, Wesselényi Istvánné báróné tulajdona. — 17. és 18. A két zalatnai ötvösmű.

halom magassága saját felmérésem szerint 30 méter, a teteje lapos kerek, melynek átmérője 22 méter, a halom alsó körzete a tövénél 76 méter; a körülötte elterülő lapályos szántóföldön, főleg a halom északi oldalán, még ma is láthatók azon elmosódott vágások és mélyedések, honnan a halom számára a föld ki lett emelve, bizonyosságául annak, hogy ez emberi kéz műve.

A halom kevésbé magas nyugoti oldalán, egy a völgyből annak tetejére vezető 18 méter széles, útnak látszó bevágás van, melynek meneteles iránya arra vall, hogy a halom tetejére vezető útnak készült. E vágás úgy mint a halom maga, eléggé sűrűn van 50-ba éves erdei fákkal és bozóttal benöve, jelölül annak, hogy ez nem az újabb időben készült, hanem valószínűleg egyidős a halommal. A halom mellett egy kisebb patak csörgedez, melynek vize e hajdan erdőborította vidéken a régi időben mindenesetre tetemesen bővebb lehetett, mint jelenleg. A halom tövében szétszórtan több durván faragott, nagyobb mohlepte kő hever, mely a régiség minden jellegével bir, a nélkül, hogy azokon a legcsekélyebb jelét látnók annak, hogy ezek valami épület részei lehettek volna. Ez csupa oly jelenség, mely fölhívja a kutató figyelmét.

A másik emlék szintén ezen vidéken, a budai és török-bálinti határ között fekvő Buda-Eörs község határában, a Bia-torbágyi vasút mentén levő 42-ik órház mellett emelkedő középnagyságú korhány, a mit azonban még nem volt alkalmam a helyszínen megvizsgálni. E halom hajdan mindenesetre nagyobb lehetett, de szántóföldek között lévén, a szántó ekéje által bizonyára sokat veszthetett eredeti nagyságából.

Tekintve Anonymusnak Árpád vezérre és e vidékre vonatkozó szavait, kapcsolatban a községnek ősi Eörs személy nevével, lehet, hogy e tumulus honfoglaló őseinktől származik. A halom maga, a mint a távolból kivehettem, még nem lett megbolygatva s így a szakszerű átkutatást megérdemelné.

*Vásárhelyi Géza.*

III. CZIRÁKY GYULA: BOGOJEVA RÉGI EMLÉKEIRŐL. Legutolsó jelentéseim\* beküldése óta végzett munkálkodásomról a következőkben van szerencsém beszámolni. I. *Kökor.* Óstelepünkön nem dolgoztattam azért, mert a munka igen költséges s az aránylag csekély siker nem fizetné meg oly bőségesen a fáradságot, mint egyebütt. Mindazonáltal e telepet sem hagytam figyelmen kívül s utánjárásomnak meg is volt a haszna: újabban két sírt találtunk. A harmadik sír is a lakások között a székesi telep keleti oldalán került felszínre s most már biztosra vehetjük, hogy itt külön álló temetővel nem lesz dolgunk; kiki lakása közelében találta meg sírját, úgy mint több hasonló telepnél is tapasztalható. A másik, a mi bizonyos, az, hogy a temetésekre — mivel alkalmas ásó s kapa hiányában hamarosan gödröt nem áshattak — vermeiket használták fel, melyek azelőtt magtár vagy konyha gyanánt szolgáltak. Ebből magyarázható csak meg azon körülmény, miért van az egyik veremben magtartó edény, a másikban konyhahulladékkal betakart emberi csontváz. Sárga földet igen kis mennyiségben található a sírok humusz-töltelékében,

\* V. ö. Arch. Ért. 1899. 3. f.